

Budget 2019

Verksamhetsplan 2020-2021

Antagen av Kommunfullmäktige 2018-12-17

Budgetens struktur

Politisk kommentar 3

En kommun för alla 3

Planeringsförutsättningar 4

Beräkningsförutsättningar 5

Befolkningsförändringar per verksamhet 6

Skatteintäkter 6

Investeringsram 6

God ekonomisk hushållning 7

Finansiella mål 7

Strategiska mål – verksamhetsmål 8

Balanskravsresultat och resultatutjämningsfond .. 9

Budgetsammanställning 10

Resultatbudget 10

Balansbudget 11

Finansieringsbudget 12

Budget och verksamhetsplan 13

Specifikation av tillfälliga budgetposter 14

- Beskrivning av tillfälliga budgetposter 15

Investeringar 16

Förutsättningar 16

Kommunstyrelse 16

Nämnd för utbildning, kultur och fritid 17

Socialnämnd 18

Nämnden för service och teknik 19

Budget för respektive nämnd 20

Kommunstyrelse 20

Nämnd för utbildning, kultur och fritid 22

Socialnämnd 23

Nämnder i samverkan med andra kommuner 23

Bilagor 24

Bilaga 1. Budgetram förändring 2018-2019 24

- Verksamhetsmål 24

- Befolkningsprognos 25

- Skatteintäkter, generella statsbidrag o utjämning 25

- Budgetförändring för förändring befolkning 26

- Effekter av tidigare beslut 26

- Förändringar driftbudget nämnder under 2018 .. 27

- Förslag på budgetkompensation för

förändringar av kostnader och bidrag 27

Bilaga 2. Uppdrag 29

Bilaga 3. Sammanträdesprotokoll 2018-12-17 ... 30

Framsida övre bild: Skidspår på golfbanan.

Framsida nedre bild: Fika på Götene träffpunkt.

Produktion: Hatech i Trollhättan.

Tryck: Lenanders Grafiska AB - Kalmar

Ett Götene med framtidstro!

Vi är stolta över vår kommun och tillsammans med våra kommuninvånare vill vi skapa framtidstro och tillväxt i kommunen för en långsiktigt hållbar framtid.

Bo i Götene – lev i världen är Götene kommuns vision. Den ger uttryck för viljan att skapa goda miljöer för boende och arbete samtidigt som den pekar på vikten av att utveckla fysiska, kulturella och virtuella förbindelser med omvärlden.

Vår kommuns attraktivitet är avgörande för kommunens utveckling. Framgångsfaktorer är en kommunal verksamhet i toppklass, att skapa förutsättningar för bra boendemiljöer, ett rikt och varierat närings- och fritidsliv i hela kommunen samt ökad valfrihet för såväl våra befintliga kommuninvånare som nya. Vi fortsätter att värna den bra dialog vi har med våra lokala företag som är med och skapar tillväxt i kommunen så att de kan fortsätta att växa och utveckla sin verksamhet samt för att skapa förutsättningar för nya företagsetableringar.

Vi lever i en föränderlig värld med många utmaningar som påverkar allas vardag inte minst inom miljöområdet. Kommunen har en viktig roll i klimatarbetet och kan på ett aktivt sätt driva utvecklingen mot ett klimatvänligt samhälle. Genom god samhällsplanering kan vi skapa förutsättningar för människor att leva klimatsmart. Götene ska ligga i framkant som miljökommun. En del av våra investeringar bör riktas mot insatser som bidrar till minskad miljöpåverkan och investeringsmedel bör avsättas för att nå våra miljö- och klimatmål. Minskad energianvändning inom kommunens verksamheter innebär att det behövs tillföras mindre energi vilket kan ge lägre utsläpp av bland annat koldioxid, kväveoxider, svaveldioxid och partiklar. Kommunens arbete med energieffektiviseringar är därför ett bra sätt att nå flera miljö kvalitetsmål.

Det nationella målet är att energianvändningen 2030 ska vara 50 % effektivare än 2005, samt att fordonsflottan ska vara fossiloberoende.

Maten står för en stor del av vår miljöpåverkan, både i form av utsläpp av olika växthusgaser och spridning av kemikalier. Den nationellt framtagna livsmedelsstrategin syftar bland annat till att öka livsmedelsproduktionen. Hållbar mat borde vara självklart och det är ohållbart att vi idag nationellt slänger mer än en tredjedel av den mat som produceras. Götene kommun vill verka för en hållbar livsmedelsproduktion/konsumtion.

Som kommun står vi också inför stora demografiska utmaningar. Därför blir en aktiv omvärldsbevakning alltmer viktig för att ha rätt information, att upptäcka mönster, vinna insikter för att dra rätt slutsatser. För att vi ska kunna klara av att utveckla verksamheten i takt med omvärldens snabba förändringar gäller det att ligga steget före.

Susanne Andersson – Kommunalråd.

Utgångsläget för budget 2019 är tufft och bygger på skattehöjningen om 35 öre beroende på att vi har en större verksamhetsutökning inom äldreomsorgen då Kastanjen utökas med 32 nya platser. Utöver detta har nämnderna och kommunstyrelsen sparkrav på i genomsnitt 1,7 procent att arbeta in i sin ram under 2019. Vi är medvetna om att det innebär ett hårt arbete men anser att vi måste få ett bättre resursutnyttjande för att klara framtidens utmaningar.

Vår målsättning är att varje generation ska bära sina egna kostnader och då måste resultatnivån vara så att vi klarar framtida investeringar utan att öka låneskulden nämnvärt.

Budgeten för 2019 är antagen efter oklara förutsättningar på riksnivå eftersom ny regering ännu inte var klar vid budgetbeslutet i december 2018. Vilket ev innebär ytterligare budgetbeslut när Sverige har en ny regering.

Susanne Andersson
Kommunalråd

Planeringsförutsättningar

Planeringsförutsättningarna för kommunen är ovanligt osäkra inför 2019. Någon ny regering är inte bildad efter valet, utan propositionen med förutsättningarna för kommunernas ekonomi för 2019 är lämnad av övergångsregeringen. Det betyder dels att statsbidragen i propositionen är lägre än i tidigare prognoser från Sveriges kommuner och landsting, och dels att förutsättningarna med stor sannolikhet kommer att ändras när regering bildas.

I följande budget används prognos gällande skatter och statsbidrag från augusti. Skatter och statsbidrag är ca 4,1 mnkr högre för Götene kommun i den prognosen än i prognosen som tar hänsyn till budgetpropositionen från övergångsregeringen.

Kommunens attraktivitet för nuvarande och kommande invånare, företag, föreningar, besökare och anställda är avgörande för kommunens framtida utveckling. En kommunal verksamhet i toppklass, goda livsmiljöer, ett rikt och varierat närings- och föreningsliv är framgångsfaktorer för nöjda invånare. Tillsammans, inom kommunen och i samverkan med andra, skapar vi förutsättningar för detta.

Samhället förändras kontinuerligt. En fortlöpande utveckling av E-tjänster, informations- och kommunikationsteknik är nödvändig. Anpassning till nya nationella och lokala mål, nya krav och ändrade planeringsförutsättningar kräver flexibilitet.

Sveriges miljö kvalitetsmål och hållbarhetsfrågor berör alla och förutsätter ett brett samarbete i hela samhället om effekter ska nås. Frågorna är komplexa men kräver också reella insatser lokalt. Genom Biosfärområdet Vänerskärgården-Kinneulle har Götene, tillsammans med Lidköping och Mariestad, unika möjligheter. Med det följer också ett stort ansvar att utveckla området långsiktigt hållbart, inte bara ur miljösynpunkt, utan också socialt och ekonomiskt.

Den allmänna ohälsan är oroväckande hög och det är därför viktigt att skapa förutsättningar för en positiv folkhälsoutveckling och ett hållbart arbetsliv. Insatser för att förebygga den arbetsrelaterade ohälsan och minska risken för att arbetstagare skadas

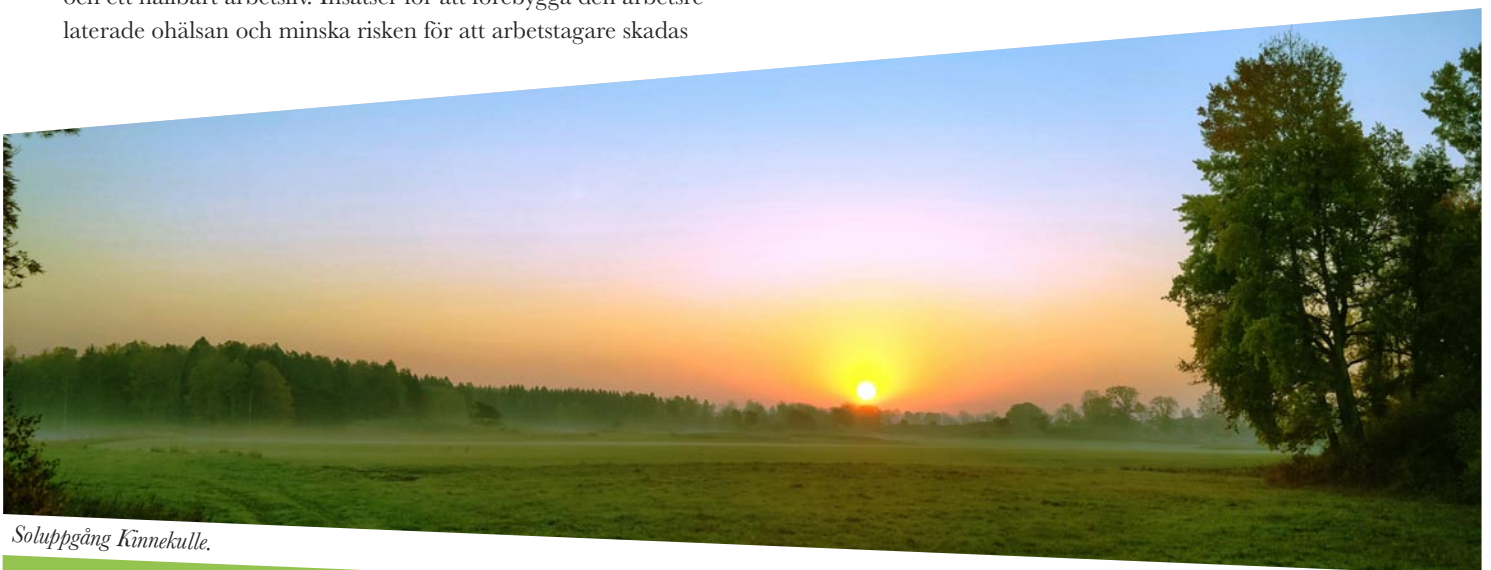
eller slits ut är nödvändiga. Det måste finnas förutsättningar att också de med sviktande hälsa eller funktionsnedsättningar kan vara med och bidra. Götene kommun måste fortsätta vara och utvecklas som attraktiv arbetsgivare. Detta är en förutsättning för att konkurrera om framtidens medarbetare.

En annan utmaning för kommunen handlar om den bostadsbrist som råder. Det blir allt fler äldre i vår kommun som har behov av särskilt boende (äldreboende) och trygghetslägenheter. För att få fart på bostadsmarknaden behöver hus och lägenheter som idag innehas av äldre att frigöras, så att vi kan få fler att flytta till Götene. Vi har en del yngre som vill ha eget boende och det är brist på mindre lägenheter i kommunen. Vårt kommunala bostadsbolag har idag knappt 200 personer i kö för en bostad.

Verksamheterna har till stora delar samma lokalbehov 2019 som under 2018, men såväl på kort sikt som på lång sikt finns flera komplexa planeringsfrågor. Under 2019 kommer fler platser inom särskilt boende vara klara att tas i bruk. Dessutom väntas ny förskola i Källby bli klar under året. Den nya förskolan ska ersätta de tidigare lokaler som varit spridda på flera platser i Källby. Den verksamhetsutveckling som har/kan komma att ha en väsentlig påverkan på långsiktig lokalplanering är

- Efterfrågan på trygghetslägenheter.
- Utredning om boende och boendestöd till vuxna personer med olika svårigheter, hemlöshet, missbruksproblem eller funktionsnedsättning är genomförd. Behovet är stort. Att hitta lokaler för verksamheten brådskar.
- Musikskolans lokaler och målet att utveckla en kulturskola.

Nuvarande prognoser visar att kostnaderna väntas öka mer än vad skatteintäkter och statsbidrag väntas öka under planeringsperioden.

Soluppgång Kinneulle.

Beräkningsförutsättningar

Respektive nämnds verksamhetsbudget för 2018 har använts som bas i arbetet med budget för åren 2019 till 2021. Kostnader och intäkter har antagits förändras enligt nedanstående tabell.

Budgetår	2018	2019	2020	2021
Skattesats	21,77	22,12	22,12	22,12
Invånarantal	13 217	13 265	13 283	13 330
Uppräkning externa intäkter	0	0	0	0
Uppräkning interna intäkter	0	1,8 %	2,1 %	2,0 %
Kostnadsuppräkning	0	1,8 %	2,1 %	2,0 %
Lönekostnader – Timplöner	3,1 %	2,6 %	2,9 %	3,0 %
Köp av verksamhet	2,3 %	2,4 %	2,7 %	2,75 %
Kost	1,55 %	2,2 %	2,5 %	2,5 %
Lokalvård	3,1 %	2,6 %	2,9 %	3,0 %
Lokalhyror	1,55 %	1,8 %	2,1 %	2,0 %
Personalomkostnadspålägg ¹	39,67	39,67	39,67	39,67
Internränta	1,75 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %
Budgeterat resultat	1,0 %	1,1 %	1,6 %	2,4 %
Budgeterat resultat 3 år ²	1,5 %	0,9 %	1,2 %	1,7 %

¹ Personalomkostnadspålägg för beredskapsavtalet är 37,06%.

² Används prognos per 2018-10-31, istället för budget 2018, blir resultat för 3 år 2,1% för 2018; 1,5% för 2019; 1,8% för 2020 och 1,7% för 2021.

Skattesatsen höjs med 35 öre år 2019, då verksamheten utökas med fler platser för särskilt boende inom äldreomsorg. Skattesatsen är 22,12 från och med år 2019.

Invånarantal För 2018 anges faktiskt invånarantal 1 november 2017. För åren 2019-2021 baseras invånarantalet på SCBs befolkningsprognos med 2016-12-31 som bas. Man betalar skatt till den kommun man är folkbokförd i 1 november året före beskattningsåret.

Externa intäkter räknas inte upp, då de till stor del består av avgifter som är styrda av maxtaxor samt bidrag.

Interna intäkter och kostnader, räknas upp med KPIF för planeringsperioden 2019-2021. KPIF är konsumentprisindex med fast ränta.

Lönekostnader inom kommunen räknas upp med SKLs prognos för ökning av timplöner, minskat med 0,5 procentenheter.

Köp av verksamhet med hög personalkostnadsandel, exempelvis räddningstjänst och gymnasieskola, räknas till 75 procent upp med lönekostnadsindex och till 25 procent med SKLs prognos för KPIF.

Personalomkostnadspålägg som tas fram av SKL täcker arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkring samt kostnader för avtalspensioner. Utöver dessa föreslås ett pålägg på 0,5 procent för att täcka kostnadsökning av sparade semesterdagar.

Internränta syftar till att visa den genomsnittliga finansieringskostnaden för investeringar. Föreslagen internränta motsvarar SKLs förväntningar av låneränteläget för kommunsverige.

Budgeterat resultat anges som en procentuell andel av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag. Enligt god ekonomisk hushållning ska det budgeterade resultatet vara minst 0,5% enskilt år och minst 2% över en treårsperiod.

Befolkningsförändringar per verksamhet

Antalet invånare i olika åldrar påverkar olika verksamheters kostnadsutveckling. Budgeten för planeringsperioden justeras utifrån befolkningsprognos. Inom gymnasieskolan antas förändringen ha effekt till 100 procent och för övriga verksamheter med 75 procent. För förskola, grundskola och gymnasieskola har hänsyn tagits till variation mellan vår- respektive hösttermin.

Skatteintäkter

Budget för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning baseras på Sveriges kommuner och landstings prognos i cirkulär 18:27 daterad 2018-08-16.

Investeringsram

Investeringar planeras för en fyraårsperiod. Plan 2019-2021 med tillägg på 40 mnkr för 2022 ger en budgetram på 153 mnkr. Till följd av stora behov, bland annat av renoveringar samt om- och tillbyggnader, föreslås investeringar på 161,4 mnkr. Under 2019 kommer antalet platser för särskilt boende inom äldreomsorgen att utökas. Den investeringen genomförs av Götene Äldrehem.

Kenyabesök utanför centrumhuset.

God ekonomisk hushållning

”Kommuner och landsting ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer.” Så uttrycks denna grundläggande princip i 8 kap 1 § kommunallagen.

Ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomin både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Dessutom omfattar ekonomisk hushållning att rätt saker görs och att rätt resursmängd används. Det innebär att mål för god ekonomisk hushållning både ska bestå av finansiella mål och av verksamhetsmål. Mål för god ekonomisk hushållning ska dessutom finnas både för verksamhet som utförs inom kommunen direkt och för verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer, exempelvis kommunägda bolag.

Om kostnaderna i ett längre perspektiv överstiger intäkterna innebär det att kommande generationer får betala för denna överkonsumtion. Målsättningen är att varje generation ska bära sina egna kostnader, den så kallade generationsprincipen. Normalt sett ska ekonomin visa på ett positivt resultat på en nivå som gör att förmögenheten inte urholkas av inflation eller av för låg självfinansieringsgrad av investeringar. Målsättningen för nivåerna på exempelvis ekonomiskt resultat, skuldsättning och förmögenhet ska beslutas lokalt av varje kommun.

Finansiella mål

Mål för resultatnivån

Kommunens resultat ska vara minst 2 procent av skatteintäkter och statsbidrag för varje treårsperiod. Resultatet ska vara minst 0,5 procent av skatteintäkter och statsbidrag för varje enskilt år. Tabellen visar budgeterad resultatnivå för respektive år.

	Bokslut 2017	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Resultatnivå för budgetåret	0,6 %	2,8 %	1,1 %	1,6 %	2,4 %
Resultatnivå för budgetår samt två föregående år	1,8 %	2,1 %	1,5 %	1,8 %	1,7 %

Resultatnivå för budgetår 2019 samt två föregående år i ovanstående tabell baserar sig på bokslut 2017, prognos 2018 (per 2018-10-31) samt budget för 2019. Budgeterad resultatnivå för treårsperioder är då något lägre än målet.

Mål för soliditet

Målsättningen är att kommunen på lång sikt ska nå en soliditet på 30 procent. För att nå detta långsiktiga mål behöver soliditeten öka varje år som kortsiktigt delmål. Kommunens soliditet väntas öka varje år.

	Bokslut 2017	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Kommunens soliditet, inklusive samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt	16,1 %	19,4 %	21,5 %	24,3 %	28,0 %
Soliditet för kommunen tillsammans med helägda bolag	15,7%				

Den samlade soliditeten för kommunen tillsammans med helägda bolag ska vara oförändrad eller förbättrad. Bolagens budgetar är inte färdiga och förväntad utveckling av soliditet för kommunen tillsammans med helägda bolag går därför inte att redovisa än. Bokslut 2017 var soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt för kommunen tillsammans med helägda bolag 15,7 procent.

Mål för skattesats

Skattesatsen ska som huvudregel hållas oförändrad eller sänkas. Undantag för denna regel är år med större verksamhetstillskott, då god ekonomisk hushållning uppnås även om skattesatsen har höjts.

Skattesatsen höjs med 35 öre, till 22,12 kr, från och med 2019. Större verksamhetstillskott görs då antalet platser för särskilt boende inom äldreomsorg ökas och därmed uppnås målet.

Strategiska mål – verksamhetsmål

För 2016-2018 har kommunfullmäktige beslutat om sju stycken strategiska mål. Dessa gäller även för år 2019.

Mål	Indikator
Götene kommun är en klimat- och miljömedveten kommun.	<p>Götene kommun arbetar för en giffri vardag utifrån den nationella handlingsplanen.</p> <p>Götene kommun arbetar med att minska kommunens miljöpåverkan utifrån de svenska miljömålen som gäller för kommunen.</p> <p>Götene kommun har en aktuell lokal klimatanpassningsbeskrivning i antagen risk- och sårbarhetsstrategi.</p>
Götene kommun är ett tillgängligt samhälle för alla.	<p>Kommunen arbetar aktivt med tillgänglighet i offentlig miljö och inom kultur- och friluftsliv.</p> <p>Kommunens information genom hemsida och sociala medier används, upplevs lätt att hitta och upplevs värdefull.</p> <p>Tillgänglighetsdatabasens information används och upplevs värdefull.</p>
Götene kommun arbetar för en hållbar tillväxt som gör att människor vill bo och verka här.	<p>Medborgarna är nöjda med Götene kommun som en plats att bo och leva på.</p> <p>Medborgarna är mycket nöjda med kommunens verksamheter.</p> <p>Näringslivsklimatet i kommunen är i toppklass – näringslivet har stort förtroende för kommunens planering, service och myndighetsutövning.</p> <p>Positiv utveckling avseende arbetstillfällen i kommunen.</p>
Götene kommun är en attraktiv arbetsgivare med ett tydligt ledarskap och stolta medarbetare.	<p>Medarbetare är nöjda med kommunen som arbetsgivare.</p> <p>Medarbetarna upplever ett bra samarbete på arbetsplatsen.</p> <p>Medarbetare upplever ett tydligt ledarskap.</p> <p>Kommunen arbetar med åtgärder för en minskad sjukfrånvaro.</p>
Götene kommun har ett socioekonomiskt perspektiv som främjar barn och unga vuxnas hälsa och det friska åldrandet.	<p>Kommunen arbetar med tidiga och förebyggande insatser inom skola, förskola och omsorg.</p> <p>Eleverna har en positiv syn på skolan och undervisningen. De upplever trygghet, stöd av lärarna och de vet hur det går i skolarbetet.</p> <p>Kommunen medverkar i ett aktivt arbete för unga vuxnas arbete och sysselsättning.</p> <p>Kommunen stödjer det friska åldrandet genom aktiviteter som stärker hälsa och social gemenskap.</p>
Götene kommuns medborgare har inflytande och delaktighet och får ett bemötande av högsta klass.	<p>Medborgarna är nöjda med dialog, inflytande och delaktighet.</p> <p>Medborgarna är mycket nöjda med bemötande.</p> <p>Svar på medborgarförslag, påverkansförslag, felanmälningar, mail, telefonförfrågningar/ motsvarande handläggs utifrån de rutiner och tidsgränser som är fastställda och i dialog med den som kontaktat kommunen.</p>
Götene kommun stödjer en god folkhälsoutveckling och förbättrad livskvalitet för kommunens invånare genom förebyggande och hälsofrämjande insatser i samverkan.	<p>Förbättrade sjukpenningtal bland kommunens invånare.</p> <p>Kommunen har en aktiv samverkan med hälso- och sjukvård, tandvård, polis, arbetsförmedling m fl samhällsorgan och med kyrkliga organisationer, studieförbund, föreningar och näringsliv.</p>

Balanskravsresultat och resultatutjämningsfond

Syftet med resultatutjämningsfond (RUR) är att kunna bygga upp en reserv under goda tider för att senare kunna utnyttja denna när skatteunderlagsutvecklingen är svag. RUR är avsedd att utjäma stora svängningar i skatteunderlaget över konjunkturcykeln för att skapa större stabilitet för verksamheterna. Möjligheterna till avsättning och disponering av RUR framkommer i balanskravutredning.

Balanskravsjustering innebär att realisationsvinst och -förlust räknas bort från årets resultat. Tabellen visar resultat efter balanskravsjustering för bokslut 2016 och budget 2017 – 2020.

(mnkr)	Bokslut 2017	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Årets resultat (mnkr)	4,4	20,8	8,1	12,3	19,6
Realisationsvinst	-1,5	0,0			
Realisationsförlust					
Resultat efter balanskravsjustering	2,9	20,8	8,1	12,3	19,6

För att göra en avsättning till RUR ska resultatet överstiga 1 procent av skatter och statsbidrag. Med resultatet menas det *lägsta* av årets resultat och årets resultat efter balanskravsjusteringar.

För att reserven ska få användas måste det vara lågkonjunktur och reserven får användas för att nå upp till ett nollresultat (gäller resultat efter balanskravsjusteringar) eller med ett belopp som motsvarar reservens storlek om underskottet är större än reserven.

För att definiera en konjunkturcykel används utvecklingen av det underliggande skatteunderlaget ¹. Prognosen för det årliga underliggande skatteunderlaget för riket, jämfört med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren, används som riktvärde för när disponering från RUR får göras. Tabellen nedanför visar rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling, förändring i procent per år.

(procent)	2017	2018	2019	2020	2021
Snitt 10 år	4,0	3,9	3,8	4,0	4,1
Årlig ökning	4,4	4,3	3,4	3,3	3,8
Differens	0,4	0,4	-0,4	-0,7	-0,3

Fram till och med 2018 väntas skatteunderlagsutvecklingen vara högre än genomsnittet för de senaste 10 åren. För 2019-2021 väntas utveckling vara lägre än genomsnittet.

¹ Det underliggande skatteunderlaget är rensat från effekterna av förändringar av beskattningsregler, exempelvis avdragsregler.

Resultatbudget

Resultatbudgeten visar det finansiella resultatet under en viss tidsperiod och förklarar hur det har uppkommit. Beräknade kostnader utgörs av verksamhetens nettokostnader och beräknade avskrivningar för befintliga och planerade investeringar. Intäkterna består i huvudsak av skatteintäkter och statliga bidrag. Genom att minska de totala intäkterna med de totala kostnaderna framkommer förändringen av det egna kapitalet (årets resultat). Samma

resultat framkommer också genom att jämföra det egna kapitalet i balansbudgeten i två på varandra följande år. Förändringen av eget kapital är förbindelselänken mellan resultat- och balansbudgeten.

För 2019 budgeteras ett resultat på +8,1 mnkr, vilket motsvarar 1,1 procent av skatteintäkter och statsbidrag.

(mnkr)	Redovisning 2017	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Verksamhetens nettokostnader före avskrivningar	-727,8	-701,8	-737,2	-749,3	-762,6
Avskrivningar	-21,8	-22,9	-26,2	-28,4	-28,8
Verksamhetens nettokostnader	-749,6	-724,7	-763,4	-777,7	-791,4
Skatteintäkter	575,9	590,1	617,8	623,5	643,6
Generella statsbidrag o utjämning	177,0	153,8	153,5	166,3	167,2
Verksamhetens resultat	3,3	19,2	7,9	12,1	19,4
Finansiella intäkter	1,3	2,1	1,7	1,7	1,7
Finansiella kostnader	-0,2	-0,5	-1,5	-1,5	-1,5
Resultat efter finansiella poster	4,4	20,8	8,1	12,3	19,6
Extraordinära kostnader/intäkter					
Årets resultat	20,5	8,1	8,1	15,1	15,4

Nyårsfirande Göteborg. Foto: Oskar Ramsen.

Balansbudget

Balansbudgeten beskriver kommunens finansiella ställning vid en viss tidpunkt. En ögonblicksbild som visar kommunens tillgångar och skulder. Balansbudgeten visar hur kapital använts (tillgångar) och hur det har skaffats fram (skulder och eget kapital). En kommun kan i princip skaffa kapital på två sätt, dels genom att låna pengar utifrån (främmande kapital/skulder), dels

genom att finansiera tillgångar med egna medel som erhålls genom att verksamheterna har lämnat ett "överskott" (eget kapital). Skillnaden mellan tillgångar och skulder utgör det egna kapitalet.

Under planeringsperioden väntas anläggningstillgångarna öka med cirka 100 mnkr jämfört med 2018 till följd av investeringar.

(mnkr)	Kommunen 2017-12-31	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Tillgångar					
Anläggningstillgångar	416,5	433,7	504,7	515,6	539,3
Bidrag till infrastruktur					
Omsättningstillgångar	173,7	177,3	114,4	103,8	83,9
Summa tillgångar	590,2	611,0	619,1	619,4	623,2
Eget kapital och skulder					
Eget kapital	341,9	362,7	370,8	383,1	402,7
Avsättningar för pensioner mm	78,7	78,7	78,7	66,7	46,7
Skulder	169,6	169,6	169,6	169,6	173,8
Summa eget kapital och skulder	590,2	611,0	619,1	619,4	623,2
Ansvarsförbindelse					
Pensionsförpliktelse	247,0	244,4	237,9	232,5	228,2

Sörboleden.

Finansieringsbudget

Finansieringsbudgeten visar hur kommunen finansierar sin verksamhet och sina investeringar. Finansieringsbudgeten utgår från hur kommunen bedömer att faktiska in- och utbetalningar kommer att se ut, till skillnad från resultatbudgeten som visar beräknade intäkter och kostnader.

Under år 2019 budgeteras med investeringar på 97,2 mnkr (investeringsbudget för år 2019 samt investeringar från 2018 som

inte färdigställs under 2018). Av dessa finansieras 34,3 mnkr från verksamheten i form av budgeterat resultat, årets avskrivningar och förändring av avsättningar. Återstående 62,9 mnkr fås genom förändring av likvida medel och lån (medel från finansieringsverksamhet). Då delar av investeringarna måste finansieras genom förändring likvida medel och lån uppnås inte självfinansiering.

(mnkr)	Kommunen 2017	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Medel från verksamheten					
Budgeterat resultat	4,4	20,8	8,1	12,3	19,6
Avskrivningar	21,8	22,9	26,2	28,4	28,8
Avsättningar, förändring under året	20,0	0,0	0,0	-12,0	-20,0
Kortsiktiga fordringar/skulder, förändring	30,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa medel från verksamheten	76,9	43,7	34,3	28,7	28,4
Använda medel					
Investeringar	-66,5	-40,1	-97,2	-39,3	-52,5
Summa använda medel	-66,5	-40,1	-97,2	-39,3	-52,5
Summa medel från finansieringsverksamhet	43,5	0,0	0,0	0,0	4,2
Summa kassaflöde från kommunens verksamhet	53,9	3,6	-62,9	-10,6	-19,9
Likvida medel vid årets slut	93,3	96,9	34,0	23,4	3,5
Likvida medel, förändring under året	53,9	3,6	-62,9	-10,6	-19,9

Höstmorgon i Götene.

Budget och verksamhetsplan

(mnkr)	Verksamhets- budget 2018	Budgetram förändring 2018-2019	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021
Kommunfullmäktige	-1,9		-1,9	-1,9	-2,0
Revisionsnämnd	-0,9	-0,1	-1,0	-0,9	-0,9
Överförmyndare	-1,0	-0,1	-1,1	-1,1	-1,1
Kommunstyrelse	-78,4	21,9	-56,5	-56,1	-56,0
varav Kultur och fritid*	-22,4	-0,6	-23,0	-22,7	-22,6
Barn- och utbildningsnämnd -2018; Nämnden för utbildning, kultur och fritid 2019 -	-314,2	-29,6	-343,8	-339,9	-337,5
Socialnämnd	-272,8	-18,0	-290,8	-295,3	-295,1
Nämnden för service och teknik	-20,2	0,8	-19,4	-19,6	-19,8
Nämnd samhällsskydd mellersta Skaraborg	-10,9	-1,0	-11,9	-11,9	-11,9
Nämndsnetto	-700,5	-25,9	-726,4	-726,7	-724,3
Pers.kostn.ökn. 2018	-11,1	11,1	0,0	0,0	0,0
Pers. kostn.ökn 2019		-9,8	-9,8	-13,0	-13,0
Pers. kostn.ökn 2020		0,0	0,0	-11,2	-14,9
Pers. kostn.ökn 2021		0,0	0,0		-11,9
Pensionskostnader	-15,4	-1,1	-16,5	-16,5	-16,6
Medfinansiering E20	-1,8	1,8	0,0	0,0	0,0
Förändring volym, befolkningsstruktur	-3,5	0,0	-3,5	-3,5	-3,5
Förändring kapitalkostnader	-4,8	-1,3	-6,1	-8,3	-8,7
Justering för internränta	6,6	0,0	6,6	6,6	6,6
Tillf budgetposter	-8,0	0,3	-7,7	-5,1	-5,1
Verksamhetens nettokostnader	-738,5	-24,9	-763,4	-777,7	-791,4
Skatteintäkter	592,9	15,2	608,1	613,8	633,5
Generella statsbidrag o utjämning	143,1	1,0	144,1	156,9	157,8
Välfärdsmiljard, befolkningsandel	2,8	1,8	4,6	6,5	9,4
Välfärdsmiljard, flyktingvariabler	7,4	-2,6	4,8	2,9	0,0
Höjning skatt 0,35 kr, ny verksamhet		9,7	9,7	9,7	10,1
Res efter skatteintäkter och finansnetto	7,7	0,2	7,9	12,1	19,4
Finansiella intäkter	1,2	0,5	1,7	1,7	1,7
Finansiella kostnader	-1,5	0,0	-1,5	-1,5	-1,
Resultat efter finansiella poster	7,4	0,7	8,1	12,3	19,6
Extraordinära poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	7,4	0,7	8,1	12,3	19,6

* Kultur och fritid ingår i Kommunstyrelsen till och med år 2018 och i Nämnden för utbildning, kultur och fritid från och med år 2019.

I tabellen ovan visas kommunens budget och verksamhetsplan. Kolumnen ”budgetram förändring 2018-2019” visar förändringen mellan 2018 års budget och 2019 års budget. Totalt på verksamhetens nettokostnader är förändringen -24,9 mnkr (dvs. 24,9 mnkr högre budget 2019). Förändringen består av olika faktorer/förutsättningar som gör att budgeten ökar eller minskar från 2018 till 2019. Dessa faktorer är:

- Uppräkning av 2018 års kostnader
- Volymkompensation för befolkningsförändringar per verksamhet
- Ökning av antalet platser inom särskilt boende

- Samhällsskydd mellersta Skaraborg,
- Förändring i kapitalkostnad till följd av investeringar
- Löneöversyn
- Prioriteringar (budget riktad mot specifika prioriteringsområden)
- Besparing

Nämnden för utbildning, kultur och fritid har ansvar Kultur och fritid från och med 2019. Detta ansvar hade tidigare Kommunstyrelsen.

I bilaga 1 redovisas förändringar mellan 2018 och 2019.

Specifikation av tillfälliga budgetposter

(mnkr)	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Kommunstyrelse				
Anslag till kommunstyrelsen för oförutsedda kostnader. KS till förfogande.	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Val	-0,4	-0,6		
Utbildning ny mandatperiod		-0,1		
Tvåfaktorsinloggning	-0,1	-0,1		
Personalkonsult - attraktiv arbetsgivare	-0,8			
Rivning fastighet	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Rivning del av Hällekis skola	-0,5			
Driftkostnad investeringar	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Tomhyra	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
Cykelväg Malma gård		-0,5		
VA Kinnekulle			-1,4	-1,4
Nämnd för utbildning, kultur och fritid				
Källby förskola, effekter av byggnation, lokaler under byggtid samt rivning befintligt	-1,0	-2,0		
Studieresa till Auschwitz	-0,8			
Nämnden för service och teknik				
Offentliga toaletter, Husaby kiosk	-0,1	-0,1		
Attraktivare miljöer	-0,7			
Övrigt finansiering				
Nedskrivning, Källby förskola		-0,6		
Summa tillfälliga budgetposter	-8,0	-7,7	-5,1	-5,1

Beskrivning tillfälliga budgetposter

KS - till förfogande

Anslag som disponeras av kommunstyrelsen för oförutsedda kostnader.

Val

År 2018 genomfördes val till riksdag, landsting och kommuner. Första året under en mandatperiod, år 2019, utgår ett partistöd för utbildning. År 2019 genomförs val till europaparlamentet.

Utbildning ny mandatperiod

I inledningen på en ny mandatperiod genomförs fler utbildningar.

Tvåfaktorsinloggning

För att öka IT-säkerheten ska tvåfaktorsinloggning införas för kommunens personal. Tvåfaktorsinloggning innebär att man både måste ”kunna något” och ”ha något”, exempelvis att du kan ett lösenord och att du har inloggningsdosa.

Rivning fastighet

Det arbete med översyn av kommunens fastighetsinnehav som pågått de senaste åren fortsätter.

Driftkostnad investeringar

Investeringar leder ibland till höjda driftkostnader utöver förändring av kapitalkostnader. Exempelvis behöver nya gator sandas och snöröjas. Budget fördelas till verksamhet när investeringarna är genomförda.

Tomhyror

Tomhyror uppstår när en lokal inte nyttjas i avvaktan på en långsiktig lösning. Posten består av tomhyror för delar av Hällesäter, brandstationen, Västerbyskolan och delar av Centrumhus.

VA Kinnekulle

En kommun är skyldig att anordna vatten- och avloppsförsörjning (VA) inom kommunen utifrån behov och möjligheter. Enligt den VA-plan som är under framtagande ska VA-nätet byggas ut på Kinnekulle under de närmaste åren. En del av dessa kostnader ska betalas av de som är anslutna i det så kallade VA-kollektivet. Andra delar kan falla inom kommunens övergripande skyldighet och ska betalas av alla invånare gemensamt, vilka benämns som skattekollektivet.

Källby förskola, effekter av byggnation

Tillfälliga lokaler under byggnationstid.

Offentliga toaletter och Husaby kiosk

Driftkostnader för offentliga toaletter samt Husaby kiosk.

Dimma Kinnekulle.

Investeringar

Förutsättningar

Alla belopp är i 2018 års prisnivå. För perioden 2019-2022 planeras för en total investeringsnivå på 161,4 varav 54,3 mnkr för år 2019.

Nämnd

(mnkr)	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	
Kommunstyrelse	2,0	12,9	14,2	0,7	
Nämnd för utbildning, kultur och fritid	32,8	11,5	24,0	0,0	
Socialnämnd	3,7	0,0	0,0	0,0	
Nämnd för service och teknik	15,8	14,9	14,3	14,6	
Summa kommunen	54,3	39,3	52,5	15,3	

Kommunstyrelse

(mnkr)	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Projekt totalt
Kommunövergripande funktioner	0,0	0,4	0,5	0,0	
Administrativa system		0,4	0,5		
Infrastruktur och bostadsförsörjning	1,2	11,5	13,2	0,7	
Götene bredbandsnät - områdesutbyggnad		0,7			
Götene bredbandsnät - UH nät och utrustning	0,1	0,2	0,2	0,2	
Götene bredbandsnät - stamnät	0,5	0,5	0,5	0,5	
Klimatanpassning - markavvattning		2,0			
Cykelvägar utifrån utredningen	0,6				
Koppling Nordskog - centrala Källby ¹		7,3	7,5		15,8
Bostadsförsörjning		0,8	5,0		
Övrigt	0,3	0,5	0,0	0,0	
Utveckling centrummiljöer	0,3	0,3			
Väg upp till Utsiktstornet		0,2			
Markinköp	0,5	0,5	0,5	0,0	
Markförvärv	0,5	0,5	0,5		
Summa kommunstyrelse	2,0	12,9	14,2	0,7	

¹⁾ Budget före planeringsperioden för Koppling Nordskog-centrala Källby är 1,0 mnkr.

Kommunövergripande funktioner

Inom administration behöver upphandling och modernisering av system göras kontinuerligt.

Infrastruktur och bostadsförsörjning

För att möjliggöra utbyggnad av bredband där den fria marknaden inte ser lönsamhet behöver kommunen medverka. Även befintliga nät med tillhörande utrustning behöver utvecklas och förnyas. Enligt Infrastrukturplanen ska redundans skapas mellan Hällekis och Källby. Samordning för grävningsarbete planeras med VA-ledning.

Förändringar har skett gällande regnfrekvenser och regnintensitet. Detta medför att regnvatten/markvatten behöver tas om hand på ett annat sätt framöver. Ett exempel är vattenmagasin, ovan och under jord, som kan minska riskerna för att stora regnmängder leder till översvämningar.

Utbyggnad av Nordskogsområdet, i kombination med Dafgårds utbyggnad, gör att ny förbindelse behövs mellan Nordskog

och centrala Källby. Projektet är budgeterat till 15,8 mnkr; projekteringsmedel finns överförda från i budget 2017. Byggnation av bostadsområde behövs på ett eller flera ställen i kommunen framöver.

Övrigt

Utveckling av centrummiljöer kommer att ske gradvis.

Intresse finns från turistbolag om att besöka platsen för utsiktstornet och kungastenarna med buss. Detta kräver att anpassningar görs och att en vändplan skapas.

Markinköp

Investeringsbudgeten för inköp av strategisk mark är 0,5 mnkr per år.

Nämnd för utbildning, kultur och fritid

(mnkr)	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Projekt totalt
Förskola och skola	27,0	10,0	24,0	0,0	
Förskola Källby ²	24,5				51,0
Västerby, förskola	1,0	10,0	24,0		35,0
Förskola Källby, inventarier	1,5				
Kultur och fritid	5,8	1,5	0,0	0,0	
Konstgräsplan för fotboll	5,8				
Musikskola		1,5			
Summa nämnd för utbildning, kultur och fritid	32,8	11,5	24,0	0,0	

²⁾ Budget till och med 2018 för Förskola Källby är 26,5 mnkr. Tillsammans med budget 2019 på 24,5 mnkr blir det 51,0 mnkr för projektet.

Förskola och skola

En fortsatt ökning av bostäder i Källbyområdet leder till behov av fler förskoleplatser. I nuläget är verksamheten utspridd i flera lokaler och med en nybyggnation kan verksamheten koncentreras till en plats. Projektet är budgeterat till 51 mnkr, inklusive projektering.

Lokalerna för förskola i Västerby förskola behöver renoveras och anpassas till dagens verksamhet.

Kultur och fritid

Det finns behov av att få musikskolans lokaler mer ändamålsenliga. Lösning är inte beslutad. Utbyte av konstgräsplan är budgeterat till år 2019.

Socialnämnd

(mnkr)	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Äldreomsorg och funktionshinder	3,7	0,0	0,0	0,0
Trygghetslarm särskilt boende	1,7			
Inventarier SÄBO	2,0			
Summa socialnämnd	3,7	0,0	0,0	0,0

Äldreomsorg och funktionshinder

Att hämta, leta och lämna nycklar tar mycket tid av hemtjänstpersonalens arbetsdag/natt och är en källa till oro och stress. Med en nyckelfri lösning kan den tiden istället läggas hos brukarna. Vid larm kan den som är närmast besvara larmet istället för att den som har nyckeln ska göra det.

Antalet äldre ökar och därmed behovet av fler platser i särskilt boende. Under 2019 kommer utbyggnationen vid Kastanjegården vara inflyttningsklar. Budgeten är för inventarier till boendet. Byggnationen sker i Götene Äldrehems regi och ingår inte i kommunens investeringsbudget.

Företagsbesök hos Horse Vision Sweden.

Nämnden för service och teknik

(mnkr)	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Projekt totalt
Energieffektivisering	2,0	2,0	2,0	2,0	
Energieffektivisering	1,0	1,0	1,0	1,0	
Uppgradering gatubelysning	1,0	1,0	1,0	1,0	
Gata-park projekt	2,0	2,6	2,0	2,6	
Komponenter gata-park	1,6	1,6	1,6	1,6	
Tillgänglighetsanpassning, gatumiljö	0,2	0,2	0,2	0,2	
Lekplatser - upprustning		0,6		0,6	
Gata/Parkprojekt	0,2	0,2	0,2	0,2	
Fastighetsinvesteringar	11,8	10,3	10,3	10,0	
Komponenter fastighet	4,0	4,0	4,0	10,0	
Takkomponenter	6,0	6,0	6,0		
Centrumhuset ventilation	1,5				
Säkra fastigheter	0,3	0,3	0,3		
Summa nämnd för service och teknik	15,8	14,9	14,3	14,6	

Energieffektivisering

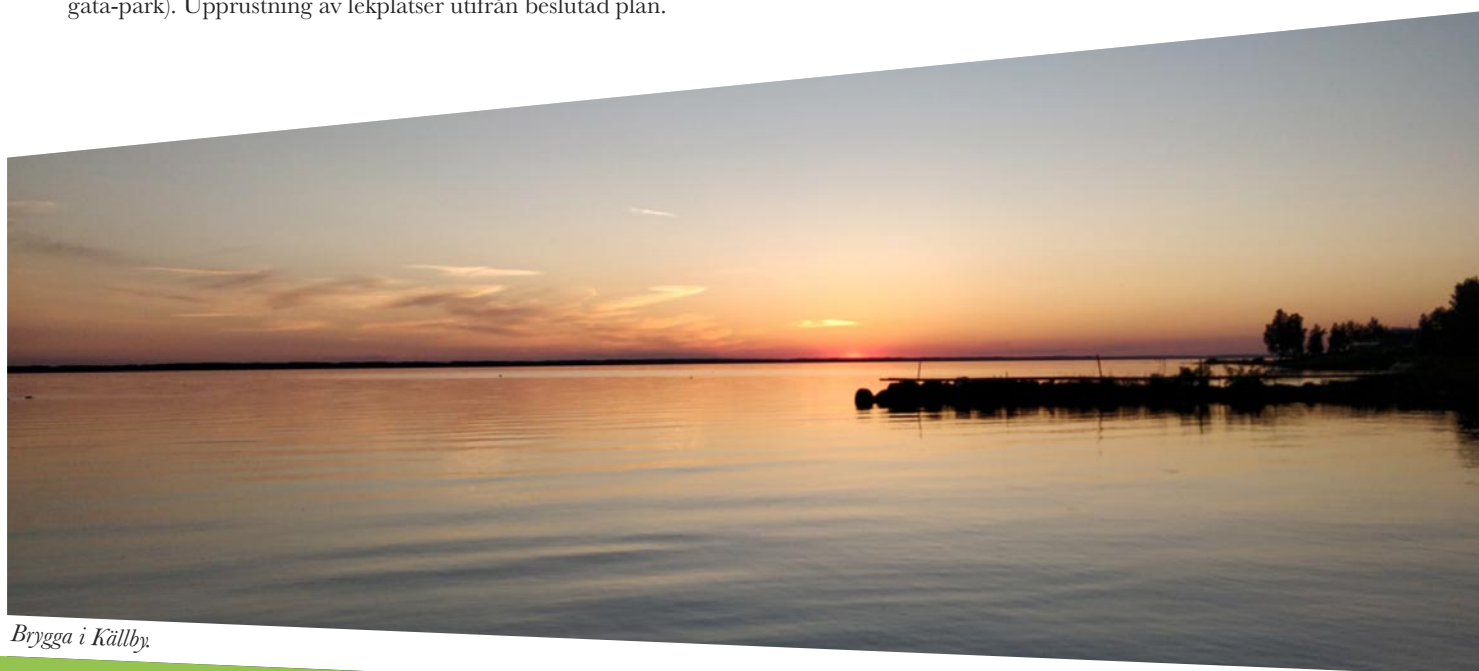
Investeringarna har som krav att minska energikostnaderna med mer än vad investeringen kostar. Energieffektivisering kan röra all energianvändning i kommunen, inte bara inom fastighetsområdet. Ett exempel kan vara utbyte av gatubelysning.

Gata/Park

Investeringar för fortlöpande förbättringar inom gata-park, till stor del trafiksäkerhetsåtgärder men också insatser i grönytor, tillgänglighetsanpassning samt beläggningsunderhåll (komponenter gata-park). Upprustning av lekplatser utifrån beslutad plan.

Fastighet

Investering för att fortlöpande göra nödvändiga tekniska investeringar och underhållsåtgärder i kommunens fastigheter. Särskilt fokus läggs under perioden på underhåll av tak. Ventilationsbyte i Centrumhuset ingår. Fortsatt investering för att höja säkerheten i kommunens fastigheter. Säkerhetsarbetet omfattar brand och inbrottslarm, passersystem, övervakningskameror.

Brygga i Källby.

Kommunstyrelse

Kommunstyrelsen (KS) har flera uppgifter. Den är facknämnd för vissa frågor precis som övriga nämnder, och har dessutom en särskild roll som regleras i kommunallagen. Denna roll brukar kallas att styra och leda den kommunala organisationen, vilket innebär att ha uppsiktsplikt över alla verksamheter – även kommunala bolag och kommunalförbund – samt att bereda ärenden inför beslut i kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen är anställningsmyndighet för den samlade förvaltningen, med andra ord ansvarig för arbetsgivarfrågor.

Kommunstyrelsen ansvarar även för samhällsbyggnad, fysisk planering, bygglov, näringslivsutveckling, övergripande administration, folkhälsa, kommunikation, marknadsföring och turism, natur/miljövård, samhällsbetalda resor samt bredband.

Styrelsen ansvarar för verksamheten såväl ekonomiskt som att den bedrivs enligt de föreskrifter som finns i lag eller förordning, de styrdokument som kommunfullmäktige beslutat samt enligt bestämmelser i styrelsens reglemente.

Verksamhetsmål

Kommunstyrelsen beslutar om verksamhetsmål för planeringsperioden. För 2016-2018 gällde nedanstående verksamhetsmål.

Mål	Indikator
Medborgarna har möjlighet till dialog och delaktighet i kommunens verksamhet och utveckling.	Mötesformer för kommunikation och dialog utvecklas.
	Hemsidan och kommunens sociala medier utvecklas som kommunikationskanal.
	Kommunens e-förvaltning utvecklas.
Kommunen är ett föredöme inom miljöområdet och minskar sin klimatpåverkan genom samarbete med företag och andra aktörer.	Beslut om ett nytt energi/klimat/miljöpolitiskt program arbetas fram.
	Klimatanpassningsstrategin ligger till grund för en utveckling av ett klimatanpassat samhällsbyggande.
	Kommunen arbetar aktivt med naturvård inom t ex naturreservat, hållbart skogsbruk samt rekreativvärden i tätortsnära skogar och grönområden.
Centrummiljöer utvecklas i alla tätorter.	Naturliga mötesplatser är tillskapta och utvecklas utifrån respektive tätorts förutsättningar.
Kulturskola tillskapas för att skapa nya verksamhetsformer, öka tillgänglighet och nå nya målgrupper.	Nya verksamhetsformer, i kulturskolans regi eller i samverkan breddar utbudet.
	Antalet elever i kulturskolan ökar.
Medborgarna har möjlighet till meningsfulla fritidsaktiviteter.	Medborgarna upplever att de har goda möjligheter att utöva sina fritidsintressen t ex friluftsliv, föreningsliv, kultur, sport mm.
	Nya mötesplatser för spontana fritidsaktiviteter tillskapas. Friluftsliv kartläggs genom friluftstrategi.
Föreningsstödet anpassas till föreningarnas och samhällets utveckling.	Föreningsbidrag som gör att vårt föreningsliv fungerar.
Biblioteket är för alla. Biblioteket är en kulturell mötesplats och utvecklas i sin roll som informativ upplevelsecentrum.	Biblioteksverksamheten breddar och fördjupar utbudet och har ett ökat antal besökande. Antal besökande har ökat.
Det är ett bra företagsklimat i kommunen.	Företagen är nöjda med kommunens effektivitet, kompetens och bemötande i myndighetsutövningen.
	Det finns mötesformer och mötesplatser där företag, företagargrupper och kommunen samverkar i utvecklingsfrågor.
	Översiktsplaner och detaljplaner ger en tydlighet i den långsiktiga fysiska planeringen.
	Hemsidans information om näringsliv och företagande används och upplevs värdefull. Företag känner att de får kommunal information.

Mål	Indikator
Upphandlingsunderlag innehåller kriterier som leder till ökad andel ekologisk och/eller närproducerad mat.	Ekologisk och/eller närproducerad mat har en ökad andel av all mat i de kommunala verksamheterna.
	Livsmedelspolitiskt program arbetas fram.
Vid upphandling av all mat skall kraven motsvara kraven på svensk livsmedelsproduktion.	Svenska närproducerade produkter har en ökad andel.

Boule vid Hällekis träffpunkt och Fikadags.

Nämnd för utbildning, kultur och fritid

Nämnd för utbildning, kultur och fritid (UKF) ansvarar för förskoleverksamhet, pedagogisk omsorg, fritidshem för elever upp till 13 år, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, vuxenutbildning, elevhälsa samt kultur och fritid.

Nämnden har det kommunala aktivitetsansvaret för 16- till 20-åringar som antingen avbrutit sina gymnasiestudier eller valt att inte studera på gymnasiet.

UKF utövar tillsyn över fristående förskolor samt fritidshem.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt de föreskrifter som finns i lag eller förordning, de styrdokument som kommunfullmäktige och kommunstyrelse beslutat samt enligt bestämmelser i nämndens reglemente.

Verksamhetsmål

Nämnden för utbildning, kultur och fritid beslutar om verksamhetsmål för planeringsperioden. För Barn- och utbildningsnämnden gällde nedanstående verksamhetsmål för åren 2017-2018.

Mål	Indikator
Barn, elever och vårdnadshavare ska känna tillit till att utbildningen håller hög kvalitet. Barn och elever ges möjlighet att utvecklas mot målen, så långt som möjligt, utifrån sina förutsättningar.	Barn och elever upplever trygghet och känner trivsel.
	Utbildningen har tydligt kunskapsfokus där kunskap vilar på delarna fakta, färdighet, förståelse och förtrogenhet.
Barn och elever ska ges förutsättningar som främjar det livslånga lärandet.	När barn och elever utvecklas och rustas för framtiden i en väl fungerande organisation.
	När barn och elever ges möjlighet att påverka sitt lärande genom delaktighet och inflytande.
Barn och elever ska ges kunskaper om förutsättningarna för en god miljö och hållbar utveckling.	När barn och elever har förståelse för och vet innebörden av en god miljö och hållbar utveckling.
	Samverkan med det omgivande samhället förekommer kontinuerligt och omvärldsfrågor ingår som en naturlig del i det pedagogiska arbetet.

Ramslök.

Socialnämnd

Socialnämnden (SN) ansvarar för insatser till äldre och personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, arbetsmarknadsinsatser samt integration av nyanlända. Nämndens ansvarsområde innefattar både förebyggande verksamhet, individuellt inriktade utredningar och verkställighet av beslut.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt de föreskrifter som finns i lag eller förordning, de styrdokument som kommunfullmäktige och kommunstyrelse beslutat samt enligt bestämmelser i nämndens reglemente.

Verksamhetsmål

Socialnämnden beslutar om verksamhetsmål för planeringsperioden. För 2016-2018 gällde nedanstående verksamhetsmål.

Mål	Indikator
Alla brukare inom socialnämndens verksamheter ska erbjudas en meningsfull vardag.	Fler med funktionsnedsättning ska komma ut i arbete/praktikplatser/ utbildning.
	Träffpunktsverksamhet i alla tätorter.
	Aktiviteter på särskilt boende.
Den enskilde har möjlighet till självbestämmande, integritet och privatliv.	Insatser anpassas efter varje individs behov.
	Alla ska få ett gott bemötande och visas respekt.
Socialnämnden har ett socioekonomiskt perspektiv och förebyggande förhållningssätt så att barn och ungdomar och deras familjer inte blir långvarigt beroende av socialtjänstens insatser.	Arbeta med förebyggande insatser.
Motverka utanförskap och arbetslöshet.	Socialnämnden verkar för en ökad integration, jämställdhet och sysselsättning.
	Motverka barnfattigdom.
	Verka för tillräckligt många bostäder för unga, funktionsnedsatta, flyktingar och äldre.
	Andel personer beroende av försörjningsstöd ska minska.
Socialnämndens verksamheter ska ha ett miljömedvetet förhållningssätt.	Verka för miljömedvetna val.

Nämnder i samverkan med andra kommuner

Skara kommun är huvudman för nämnd för service och teknik och Falköpings kommun är huvudman för nämnd samhällsskydd mellersta Skaraborg. Det är huvudmannen som ansvarar för nämndens budget.

Bilaga 1. Budgetram förändring 2018-2019

(mnkr)	Verksamhetsbudget 2018	Uppräkning 2019	Volym	Budgetändring 2018 beslut KS	SÄBO +32 platser	SMS	Besparing	Prioritering	Budget 2019
Kommunfullmäktige	-1,9	0,0		0,0			0,10		-1,9
Revisionsnämnd	-0,9	0,0		0,0			0,00	-0,1	-1,0
Överförmyndare	-1,0	0,0		0,0			0,00		-1,1
Kommunstyrelse	-78,4	-0,9		-1,7			1,60		-56,5
varav Kultur och fritid*	-22,4	-0,3		-0,4			0,15		-23,0
Barn- och utbildningsnämnd -2018; Nämnden för utbildning, kultur och fritid 2019-	-314,2	-3,7	0,5	-7,1			3,70		-343,8
Socialnämnd	-272,8	-1,6	-3,6	-8,1	-6,7		4,77	-2,8	-290,8
Nämnden för service och teknik	-20,2	-0,5		-0,4			1,75		-19,4
Nämnd samhällsskydd mellersta Skaraborg	-10,9	-0,3		0,0		-0,7	0,00		-11,9
Nämndsnetto	-700,5	-7,0	-3,1	-17,4	-6,7	-0,7	12,1	-2,9	-726,4
Pers.kostn.ökn. 2018	-11,1	-3,7		14,1				0,6	0,0
Pers. kostn.ökn 2019		-9,8							-9,8
Pensionskostnader	-15,4	-1,1							-16,5
Förändring volym, befolkningsstruktur	-3,5								-3,5
Förändring kapitalkostnader	-4,8			-1,3					-6,1
Justering för internränta	6,6								6,6
Tillf budgetposter	-8,0							0,3	-7,7
Verksamhetens nettokostnader	-738,5	-21,5	-3,1	-4,5	-6,7	-0,7	12,1	-0,1	-763,4
Skatteintäkter	592,9	15,2							608,1
Generella statsbidrag o utjämning	143,1	1,0							144,1
Välfärdsmiljard, befolkningsandel	2,8	1,8							4,6
Välfärdsmiljard, flyktingvariabler	7,4	-2,6							4,8
Höjning skatt 0,35 kr, ny verksamhet								9,7	9,7
Verksamhetens resultat	7,7	-6,1	-3,1	-4,5	-6,7	-0,7	12,1	9,6	7,9
Finansiella intäkter	1,2			0,5					1,7
Finansiella kostnader	-1,5								-1,5
Resultat efter finansiella poster	7,4	-6,1	-3,1	-4,1	-6,7	-0,7	12,1	9,6	8,1
Extraordinära poster	0,0								0,0
Årets resultat	7,4	-6,1	-3,1	-4,1	-6,7	-0,7	12,1	9,6	8,1

Befolkningsprognos

Antalet invånare i en kommun påverkar både intäkter i form av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samt hur mycket verksamhet som ska tillhandahållas. För en kommun är det även viktigt att följa utvecklingen av antalet invånare i olika åldrar.

Antalet invånare i Götene kommun väntas öka något de kommande åren. Under planeringsperioden kommer antalet invånare som är 80 år eller äldre att öka i kommunen. Till följd av detta utökas antalet platser för särskilt boende och även hemtjänsten väntas öka under planeringsperioden. Antalet invånare i skol- och förskoleåldern är relativt stabilt.

Befolkningsprognos	2018	2019	2020	2021
Befolkning	13 265	13 265	13 283	13 330
– Förskoleålder	795	794	791	796
– Grundskoleålder	1 539	1 537	1 541	1 542
– Gymnasieålder	463	461	462	457
– 80 år och äldre	795	814	831	852

I ovanstående tabell presenteras befolkningsprognos för åren 2018-2021.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Budget för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning baseras på Sveriges kommuner och landstings prognos, i cirkulär 18:27 daterad 2018-08-16. Utifrån SKLs prognos och prognos

för invånarantal väntas skatteintäkterna samt statsbidrag och utjämning öka med 2,1 %, 2,4 % respektive 2,6 % för åren 2019-2021.

	2018	2019	2020	2021
Skatter o bidrag, utjämning (mnkr)	746,2	761,6	780,1	800,7
Förändring jfr föregående år (mnkr)		15,4	18,6	21,0
Förändring jfr föregående år (%)		2,1	2,4	2,6

Solbacken, Götene.

Budgetförändring för förändring befolkning

Antalet invånare i olika åldrar påverkar olika verksamheters kostnadsutveckling. Budgeten för planeringsperioden justeras utifrån befolkningsprognos. Inom gymnasieskolan antas förändringen ha effekt till 100 procent och för övriga verksamheter med 75 procent. Anledningen till detta är att Götene kommun köper gymnasieplatser av andra kommuner och därmed påverkas kostnad fullt ut för varje elev. Äldreomsorg, grundskola och förskola be-

drivs till största delen i kommunens regi och kostnaderna är då en blandning av fasta kostnader och rörliga kostnader som förändras med invånarantalet. Kompensation ges till respektive nämnd för den rörliga delen. För förskola, grundskola och gymnasieskola har hänsyn tagits till variation mellan vår- respektive hösttermin. Tabellen visar budgetförändring på grund av befolkningsförändring för respektive nämnd.

(mnkr)	2019	2020	2021
Nämnden för utbildning, kultur och fritid	-0,5	0,3	0,0
Socialnämnden	3,6	3,2	3,9
SUMMA	3,1	3,5	3,9

Negativa belopp i tabell är budgetminskning och positiva belopp är budgetökning

Effekter av tidigare beslut

Nedanstående tabell visar kostnadsförändring av redan fattade beslut.

(mnkr)	2018	2019	2020	2021
Särskilt boende äldreomsorg, utökning	4,8	6,7	4,9	
Samhällsskydd mellersta Skaraborg, avtal	1,7	0,7		
Personalkostnadsökning 2018		-0,6		
Medfinansiering E20		-1,8		
Förändring kapitalkostnader	2,2	4,1		
SUMMA	8,7	9,1	4,9	

Särskilt boende äldreomsorg, utökning

Byggnation av fler platser för särskilt boende pågår vid Kastanjegården i Götene. Det nya boendet planeras att tas i bruk år 2019. Socialnämndens budget utökades 2018 för ett tillfälligt särskilt boende i avvaktan på att det nya boendet öppnar år 2019. Kostnaden för det nya boendet beräknas vara 20 mnkr. Kompensationen i budget är något lägre då delar av boendet finansieras med kompensation för volymökning till följd av ökad befolkning.

Samhällsskydd mellersta Skaraborg, avtal

I samband med bildandet av nämnden samhällsskydd mellersta Skaraborg ändrades bemanning inom räddningstjänsten. I avtalet var det ett successivt införande av en kostnadsfördelning som är samma per invånare mellan kommunerna inom samarbetet. Sista steget i det införandet tas år 2019.

Personalkostnadsökning 2018

Utfallet i löneöversyn år 2018 innebär att kostnaden för 2019 blir 0,6 mnkr lägre än i budgetplan för 2019.

Medfinansiering E20

Kommunfullmäktige beslutade i mars år 2018 att ändra redovisningsprincip för kommunens medfinansiering av E20. Ändringen innebär att kommunen redovisade kvarvarande kostnad år 2017 och att kostnaden därmed blir 1,8 mnkr lägre kommande år. Då budget för 2018 var tagen vid kommunfullmäktiges beslut redovisas budgeteffekten år 2019 (årsredovisning 2017 är överklagad, så viss osäkerhet finns gällande detta belopp).

Förändring kapitalkostnader

Behovet av investeringar är och har varit högt i kommunen. Till följd av det ökar kapitalkostnaderna som består av avskrivningar och internränta. Ökningen år 2019 är främst till följd av investeringar som är genomförda 2018 eller tidigare.

Förändringar driftbudget nämnder under 2018

Nedanstående tabell visar de förändringar som är gjorda i driftbudget för nämnderna utifrån kommunstyrelsens delegation i budgetbeslut för 2018.

(mnkr)	Löneöversyn 2018	Borgensavgift och hyreseffekt	Tillgänglighet	Hyseskompensation
Kommunstyrelse	1,5		-0,1	0,3
Barn- och utbildningsnämnd	5,3			1,9
Socialnämnd	7,3	0,5		0,4
Nämnden för service och teknik			0,1	
Summa	14,1	0,5	0,0	2,6

Budget för personalkostnadsökning 2018 fördelas ut till nämnderna utifrån utfallet. Kolumn "Löneöversyn" visar helårseffekten av 2018 års löneöversyn.

När kommunen införde borgensavgift för Götene äldreomsorg fakturerades den kostnaden tillbaks till kommunen. För att få en korrekt hantering har socialnämnden tillförts budget för kostnaden och det finansieras genom höjning av intäktsbudgeten för borgensavgifter.

Budget för arbete med tillgänglighet har flyttats från kommunstyrelse till nämnden för service och teknik.

Kolumn Hyreskompensation visar effekterna på hyror till följd av kapitalkostnader för genomförda investeringar. Budgeten är tillförd nämnderna och minskad för budget för förändring kapitalkostnader under finansieringsverksamheten.

Förslag på budgetkompensation för förändringar av kostnader och bidrag

Sveriges kommuner och landsting lämnar i samband med prognos för skatter och statsbidrag även prognos för väntad kostnadsutveckling, för exempelvis timlöner och konsumentprisindex. Kostnaderna inom kommunen väntas öka mer än skatteintäkter, statsbidrag och utjämning, utifrån prognoserna från Sveriges kommuner och landsting.

SKLs prognos för index för timlöner, minskat med 0,5 procentenheter och konsumentprisindex till fast ränta används under planeringsperioden.

Nedanstående tabell visar kostnadsförändringar för budgetperioden 2019-2021.

(mnkr)	2019	2020	2021
Intäkter och kostnader exkl lönekostnader	7,0	8,1	8,2
Personalkostnadsökningar	13,5	14,4	15,6
Pensionskostnader	1,1		0,1
Tillfälliga budgetposter	-0,3	-2,6	
Stimulansmedel äldreomsorg	2,8		
Kapitalkostnader	2,3	0,4	
SUMMA	24,1	22,2	24,3

Intäkter och kostnader exklusive lönekostnader

Ovanstående förslag innebär att kostnader och interna intäkter antas förändras med konsumentprisindex (utan hänsyn till ränteförändringar). Externa intäkter antas vara oförändrade då stora delar av dem består av bidrag och intäkter begränsade av maxtaxor. Kostnader med hög personalkostnadsandel, exempelvis räddningstjänst och gymnasieskola, räknas till 75 % upp med ökning för timlöner och 25 % med konsumentprisindex. Budget för kost (måltider) räknas till 50 % upp med index för timlöner och 50 % konsumentprisindex. Lokalvårdskostnaderna väntas öka med index för timlöner.

Personalkostnadsökningar

Budgeten för personalkostnadsökningar är för respektive års löneöversyn. Då beräkningarna bygger på ökning som är 0,5 procentenheter lägre än SKLs prognos för utveckling av timlöner kan det innebära visst effektiviseringskrav under året.

Pensionskostnader

Ökningen av pensionskostnader är utifrån prognos från Skandia, kommunens nuvarande pensionsadministratör.

Stimulansmedel äldreomsorg

Under flera års tid har kommuner kunnat söka och få stimulansmedel för utveckling av äldreomsorg. Den möjligheten upphör år 2019. Nuvarande bidragsnivå för Götene kommun är 2,8 mnkr. Förslaget innebär att budgeten för socialnämnden ökar med motsvarande belopp, för att kunna ha kvar nuvarande verksamhet.

Kapitalkostnader

Behovet av investeringar är och har varit högt i kommunen. Till följd av det ökar kapitalkostnaderna som består av avskrivningar och internränta. Ökningen år 2020-2021 är främst till följd av investeringar som genomförs 2019 och framåt.

Resultatnivå

De nuvarande investeringsnivåerna innebär i sig att kostnaderna ökar mer än skatteunderlaget och att kommunen skulle behöva högre resultatnivåer än idag för att finansiera detta. Budgeterat resultat höjs successivt under åren 2019-2021. Trots detta kommer inte målet för god ekonomisk hushållning med minst 2 % per treårsperiod att uppnås.

Helenas hus av Tina Frausin.

Bilaga 2. Uppdrag

För att få en budget i balans läggs följande uppdrag för att uppnå besparing om ytterligare 4,2 mnkr. Det vill säga utöver tidigare tjänstemannaförslag om 7,9 mnkr, totalt innebär detta en besparing om 12,1 mnkr för 2019.

Nämnd för utbildning, kultur och fritid

Utöka samordning mellan ungdom/fritid och skola för ett effektivare resursutnyttjande. Allmän sparsamhet gällande inköp samt vikariat tillsättning i samverkan med verksamheterna.

Utreda hur insatser för elever i behov av särskilt stöd kan samordnas centralt.

Socialnämnden

Utöver Socialnämndens beslutade besparing om 4,31 mnkr ges uppdraget att fortsätta jobba med hemmaplanslösningar samt permanent boendelösning för hemlösa. Total besparing 4,77 mnkr.

Nämnden för service och teknik (gemensam Skara - Götene)

Allmän sparsamhet i samverkan med verksamheterna.

Utöver detta ges följande uppdrag för 2019

Nämnd för utbildning, kultur och fritid

Ta fram förslag för uppräknings av bidragen till studieförbunden som håller långsiktigt samt innehåller förslag på uppdelning i två budgetposter eftersom SISU inte längre är ett bidragsberättigat studieförbund enligt modellen från Folkbildningsrådet utan får ett eget ramanslag.

(om bidraget hade uppräknats med 3% per år sedan år 2000, skulle bidraget nästan vara fördubblat idag)

Utreda konsekvenserna av utökningen bidragsansökningar för bygdegårdar/samlingslokaler efter det nya regelsystemet antogs.

Undersöka hur skolans utbildning om förintelsen under andra världskriget kan genomföras på hemmaplan på ett sätt som inkluderar alla elever.

Socialnämnden

Utreda varför upphandlingen av andelen svenskt kött och fågel till kommunens särskilda boenden ligger på så låg nivå jämfört med förskola och skola. Samt ta fram förslag på åtgärder för att öka andelen svenskt kött och fågel 2019.

Nämnden för service och teknik (gemensam Skara - Götene)

Utreda om hanteringen/skötseln av sommarblommor i de mindre tätorterna kan effektiviseras genom samverkan med ex samhällsföreningar, trädgårdstjänst.

Investeringsbudget

Byggnation av ny konstgräsplan läggs in i budget för 2019.

Anläggning av ny konstgräsplan förutsätter att driftsfrågan är löst med idrottsföreningarna och att miljökrav tillgodoses.

Trafiksituation Lundabyn. Göra klart de åtgärder som krävs för säkerheten.

Västerplana kyrka.

Kommunfullmäktiges beslut

Bilaga 3 - Sammanträdesprotokoll 2018-12-17

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sida
16(41)

Kommunfullmäktige

Götene kommun
Sammanträdesdatum
2018-12-17

§ 217

Dnr 2018-000057

Budget 2019 och verksamhetsplan 2020-2021, Götene kommun

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges beslutar i enlighet med Alliansen ++ förslag till "Budget 2019, verksamhetsplan 2020-2021" om följande:

1. Budgetram till styrelser, nämnder och verksamheter för år 2019 fastställs.
2. Inriktningen för åren 2020-2021 fastställs som underlag för den fortsatta planeringen.
3. Skattesatsen fastställs för 2019 till 22,12 kronor.
4. Angivna finansiella mål fastställs.
5. Resultatbudget, balansbudget och finansieringsbudget fastställs.
6. Investeringsbudget för 2019 med planåren 2020-2022 fastställs.
7. Till kommunstyrelsen delegeras att fördela centrala lönejusteringsmedel till styrelser, nämnder och verksamheter utifrån utfall av lönerörelsen 2019.
8. Till kommunstyrelsen delegeras rätt att fatta beslut om tekniska justeringar av budgetram till nämnder och styrelser under förutsättning att ärendena inte är av principiell art.
9. Kommunstyrelsen och respektive nämnd får rätt att omdisponera mellan investeringsprojekt inom sitt område. Kommunstyrelsen har även rätt att omdisponera investeringsbudget mellan styrelse och nämnder.
10. Innan en investering startas ska beslut fattas av ansvarig styrelse eller nämnd. Styrelse/nämnd har rätt att besluta om undantag. För varje investering ska finnas en aktuell kalkyl som beslutsunderlag.
11. Investeringar för anpassning av fastigheter för externa hyresgäster ska vara finansierad via hyran och ingår därmed inte i investeringsbudgeten. Kommunstyrelsen och/eller den gemensamma nämnden för Service och Teknik ges mandat att fatta beslut om investeringar för detta ändamål upp till 1,0 miljon kronor år 2019.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Götene kommun

Sida
17(41)

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum
2018-12-17

§ 217 forts.

12. Kommunstyrelsen bemyndigas att under år 2019 göra upphandling av nyupplåning för Götene kommun med upp till 40 miljonkronor. Kommunstyrelsen bemyndigas att, utöver ovan låneram, besluta om inlösen eller omsättning för lån som löper ut under år 2019.
13. Kommunstyrelsen och nämnder får i uppdrag att ta fram verksamhetsmål samt verksamhetsbudget utifrån fastställd budgetram 2019 och plan för åren 2020-2021.
14. I budget år 2019 avsätts inte medel för en partiell inlösen av kommunens pensioner intjänade före 1998. Om möjligheten uppstår vid årets slut ska det finnas möjlighet att göra en partiell inlösen som kommunstyrelsen beslutar om.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Rapsfält framför Kinnekulle.

Vår vision:
**Bo i Götene,
lev i världen.**

Centrumhuset.

Götene kommun
533 80 Götene | Besöksadress: Torggatan 4
Telefon: 0511-38 60 00 | E-post: gotene.kommun@gotene.se
www.gotene.se

